

**ZAPOVEST KOMANDE 34. ARMIJSKOG KORPUSA OD 21.
DECEMBRA 1944. POTČINJENIM KOMANDAMA ZA ORGA-
NIZACIJU ODBRANE FRONTA DRINA — DUNAV —
DRAVA¹**

STROGO POVERLJIVO

II R
NSFo

K-da XXXIV	H. Qu., 21. 12. 44.
Ia, str. pov. br. 210/44.	18 primeraka KTB
	16. primerak • <u>22</u>
403	R. 12

Korpusna   zapovest
za odbranu fronta Drina — Dunav — Drava
(karta 1 : 200.000)

1.) J.² od Save pokušavaju jake neprijateljske bande (Tito-divizije) da ometaju pokrete korpusa i prodiranjem napred od i. prema z.³ da prodru u dubinu boka korpusa.⁴ Na sremskom frontu bugarske div.⁵ smenjuju rus. snage. Treba računati sa ponovnim pokušajima proboja prema Vinkovci — Vukovar.

U širem rejonu Sombora pomeranje rus. snaga prema z. Z.[apadno] D. Miholjac neprijatelj nepoznate jačine (Tito-divizije, ojač. rus. teškim naoružanjem) prešao pre-

¹ Snimak overenog prepisa originala (pisanog na mašini) u AVII, NAV-T-314, r. 851, s. 166—70. U gornjem desnom uglu nalazi se više nečitkih parafa.

² južno

³ od istoka prema zapadu

⁴ U međurečju Save i Drine nalazile su se jedinice 3. korpusa NOVJ (27. i 38. divizija) i Južne operativne grupe (14. korpus NOVJ sa 23. i 45. divizijom, i 17. i 28. divizijom, neposredno pod komandom Grupe). Bliže o tome vidi tom IV, knj. 31, dok. br. 88, 90, 146 i 147).

⁵ Reč je o 3. i 8. diviziji bugarske otečestvenofrontovske 1. armije. Te divizije su pristigle na sremski front između 17. i 20. decembra, gde su preuzele deo fronta, na odseku Sotin — Orolik, od 5. i 1. proleterske divizije d sovjetskog 68. streljačkog korpusa. Posle jednog neuspelog napada u pravcu Vinkovaca i Vukovara, te divizije su sa ovoga fronta povučene i prebačene u Baranju, na front na levoj obali Drave (*Završne operacije za oslobođenje Jugoslavije 1941—1945*, str. 414; Grupa sovjetsko-jugoslovenskih autora, *Beogradska operacija*, str. 265).

ko Drave prema j.⁶ Neprijatelj verovatno namerava, zajedno sa snagama bandi u planini Papuk, da zatvori dolinu Drave i ugrožava levo krilo i pozadinu korpusa. U pozadini korpusa jače snage bandi sa težištem u rejonu Tuzle⁷ i planini Papuk.⁸ Snage bandi vrše razaranja, prepade i uznemiravanja naročito na putu i žel. pruzi Sarajevo — Brod kao i na svim putovima, osim u blizini fronta.

- 2.) *K-da XXXIV AK brani, držeći otvorenim rejone j. Sava i front Srem — Dunav — Drava, radi sprečavanja proboja neprijatelja u rejon Brod — gornja Sava i na taj način omogućava pojačanje j.[ugo] i.[stočnog] krila GrA. Oba otkrivena krila korpusa, do izgradnje jakog odbrambenog fronta, braniče se pokretnim borbenim dejstvima.*

Granice:

- a) *Desno sa V SS-brd. korpusom i Gr. »Sole«⁹:*

Stol (27 ji. Banja Luka) — Očauš (22 iji. Stol) — Maglaj (68 j. Brod) (mesta isklj.) — Kladanj (35 j. Tuzla) — Vlasenica (26 jz. Zvornik) — Srebrnica (35 ji. Zvornik) — Vošnjak (10 ji. Ljubovija) — Valjevo (40 isi. Ljubovija) (mesta 34. AK)

- b) *Levo sa LXIX rez. korpusom:*

Stol — Bosn. Kobaš (23 zjz. Brod) (XXXIV) — tok potoka Orljave do Pleternice (22 sz. Brod) (LXIX) — Kapovac (36 ssz. Brod) — Rust (9 sz. Kapovac) — Đulavec (18 i. Virovitica) (XXXIV) — potok Breznica do ušća — Sigetvar (40 si. Virovitica).

- 3.) *Biće angažovani:*

- a) *Desno 7. SS-div., u rejonu s obe strane Save, sa težištem na jugu. Leva granica sa 118. lov. div. (kasnije 117. lov. div.): Babina Greda (28 jz. Vinkovci) (7.) — Županja (26. jjz. Vinkovci) (7.) — Lipovac (34 ji. Vinkovci) (7.) — Kukujevci (40 ji. Vukovar) (118).*

⁶ Šesnaesto divizija 12. korpusa NOVJ (bez jedne brigade) prebačena je 15. decembra na desnu obalu Draive, na prostor Podravska Slatina — Suhopolje, tj. u rejon Virovitičkog mostobrana (tom V, knj. 36, dok. br. 54, 61 i 124; *Završne operacije za oslobođenje Jugoslavije 1941—1945*, str. 419).

¹ U severozapadnoj Bosni u to vreme dejstvovao je 3. korpus NOVJ (vidi tom IV, knj. 31, dok. br. 146).

⁸ U istočnoj Slavoniji, obuhvatajući i planinu Papuk, nalazile su se jedinice 6. korpusa NOVJ, dok su se prema Virovitici, u to vreme, nalazile jedinice 10. korpusa NOVJ (vidi tom V, knj. 37, dok. br. 35).

⁹ Gruppe »Scholz«. Nazvana po general-majoru Erihu (Erich) Šolcu.

- b) *117. lov. div.* (do preuzimanja komande još *118. lov. div.*) na sremskom frontu.
 Leva granica sa li. vazd. polj. div.:
 S. ivica Mrzović (17 zsz. Vinkovci) — Nuštar (117.) — 103 (3 j. Vukovar) — Bođani (9 si. Vukovar) (11.)
- c) *11. vazd. polj. div.* na frontu Dunav — Drava.
 Leva granica sa *118. lov. div.* (do preuzimanja komande, odsek *118. lov. div.* ostaje potčinjen *11. vazd. polj. div.*):
 Koška (16 jz. Valpovo) (118.) — Ladimirovci (4 ji. Valpovo) (11.) — Beli Manastir (19 si. Valpovo) (118.)
- d) *Levo 118. lov. div.* (upoređi b i c).
- e) *Div. z[a] n[faročitu] u\potrebu\ »Stefan«* u pozadini korpusnog područja.
 Granica sa a) do d):
 Malovan (20 ji. Maglaj) — Miričina (23 sz. Tuzla) — Gradačac (30 z. Brčko) — Šamac (18 z. Županja) — Vodinci (15 z. Vinkovci) — Koritna (22 sz. Vinkovci) — Poganovci (18 j. Valpovo) — Bokšić (21 jz. D. Mihojvac) — Kapovac (36 ssz. Brod) (sva mesta za »Stefan«).

4.) *Borbene zadaci*

- a) *7. SS-div.* štiti j. bok korpusa uz držanje Bijeljine pokretnom odbranom j. Save.
 1 ojač. puk treba angažovati s. Save uz pomeranje gl.[avne] borb.[ene] lin.[ije] do linije Jamena — Strašinci — Soljani — Vrbanja.
 J. Save treba neprijatelja pokretnom odbranom razbiti u trouglu Drina — Sava.
 Posle dovođenja novih snaga predviđa se ponovno zauzimanje Zvornika i držati ga.¹⁰
 Pre svega potrebno je onemogućiti dalji prodor neprijateljskih snaga neposredno j. Save prema z.
- b) *117. lov. div.:* odbrana sadašnje gl. borb. lin. sa ciljem da se, formiranjem lokalnih težišta, napadom razbije neprijateljske snage i da se gl. borb. lin. pomeri prema ji.
 Prvi cilj je zauzimanje Komletinci.

¹⁰ Zvornik je 20. decembra 1944. zauzela 24. brigada 45. divizije 14. korpusa NOVJ u sadajstvu sa 21. istočnobosanskom brigadom 38. NOU divizije i pošto je izvršila zadatak brigada se povukla preko r. Drine na odsak Loznica — Banja Koviljača (tom IV, knj. 31, dok. br. 68 i 146).

Brzim dovodenjem pokretnih rezervi treba neodložno uništiti neprijatelja koji se prebacio preko Dunava.

- c) *11. vazd. polj. div.:* osigurava front Dunav — Drava formiranjem težišta kod Vukovara, Erduta i u rejonu Osijeka. Neprijatelja koji se bude iskrcao treba neodložno uništiti.
- d) *118. lov. div.:* osigurava front na Dravi obezbeđujući pre svega otkriveno levo krilo pokretnom odbranom. Neprijatelja koji se bude iskrcao treba neodložno odbaciti. Neprijatelja na pozad. prost. div. treba lokalnim graničnim operacijama razbiti i osloboditi najvažnije puteve za brzo premeštanje jedinice.
- e) *Div. z[a] n[aročitu] u[jpotrebu]* »Stefan«: osigurava odn. otvara najvažnije saobraćajnice i razbija neprijateljske bande lokalnim i vremenski ograničenim operacijama, po odobrenju, katkad angažovanjem rezerve GrA.

Za to će joj biti potčinjen štab generala Fišera,¹¹ koji istovremeno izvršava specijalne zadatke od K-de GrA »E« (upor.¹² tač. 7.)

5.) Sve div. treba da imaju u pripravnosti pokretna poterna odeljenja za angažovanje protiv padobranskih i vazdušno-desantnih jedinica.

6.) *Izgradnja rezervnih položaja*

- a) Na svim div. odsecima treba odmah iza gl.[avne] borb.[ene] lin.[ije], kod naročito angažovanih odseka, od gl. borb. lin. prema pozadini, neizostavno izgraditi zaprečne položaje za ograničenje bočnih nepr. proboja, kako bi se držali otvoreni polazni rejonu za protivnapade.
- b) *7. SS-div., 117. lov. div. i 11. vazd. polj. div.* izvršice izvidanje jednog poz. rezervnog položaja na opštoj liniji: Čelić — Brčko — Županja — Vinkovci — Osijek (sva mesta uklj.) Dodirne tačke treba neposrednim dogovorom utvrditi na terenu i K-di korp. javiti do 30. 12. 44. Izgradnju ovog položaja u čvrst prihvatni položaj na verovatnim težištima treba započeti inž. i građevinskim snagama kao i ljudstvom komora i snabdevačkih jedinica, koje osloboditi od dosadašnjih dužnosti.

¹¹ Herman (Hermann Fischer), general-lajtnant i bivši komandant 181. pešadijske dmvizije.

¹⁰ Nachrichtenführer (Nahrihtenfirer — načelnik veze)

- c) *118. lov. div. izvršiče izviđanje za zaprečne položaje na liniji:*
  - aa) (front na istoku) Našički Markovač — D. Miholjac
  - bb) (front na zapadu) Mikleuš (31 jz. D. Miholjac) — Moslavina. Pre svega treba izgraditi položaj bb)
- d) *Div. z[a] n[aročilu] u[potrebu] »Stefan« izvršiče izviđanje i izgradiče: položaj borbenog osiguranja Brod na opštoj liniji: Modriča (32 ji.) — Jaruge (32 iji.) — Đakovo — Preslatinci (9 sz. Đakovo).*
- e) *Mesta Bijeljina, Brčko, Županja, Vinkovci, Vukovar, Osijek, Valjevo, D. Miholjac, Našice i Brod treba, u duhu firerovog naređenja,¹³ urediti kao samostalna uporišta, snabdeti za 10 dana potrebama (mun., hrana) i postaviti k-dante odbrane. Prezimana k-danata odbrane javiti K-di korp. Dalje, sva mesta u kojima se nalaze jedinice treba komore i štabovi da uredi za upornu odbranu, a komore u blizini fronta u velikoj meri koristiti za izgradnju položaja na gl. borb. lin.*
- g) *Dodela inž. i građevinskih snaga biće posebno naređena.*

7.) *Osiguranje železničke pruge*

- a) *prugu Maglaj — Brod V SS-brd. korpus*
- b) *sve ostale pruge normalnog koloseka u eksploataciji na korpusnom području Nemački štab za osiguranje železnica Hrvatske u Brodu, koji je u taktičkom pogledu potčinjen K-di XXXIV AK.*
Sve div. na svojim područjima održavaju tesnu vezu sa angažovanim snagama za osiguranje železnica i K-di korp. predlažu potrebne promene u osiguranju železničke pruge.

8.) *Mere zaprečavanja*

- a) *Div. snose punu odgovornost za preduzimanje svih mera za zaprečavanje na njihovom području, naročito puteva, vojnoprivrednih preduzeća i uređaje za održavanje veze, kao i svih skloništa za snabdevanje.*
- b) *Preduzimanje trajnih rušenja, ako posle jednog neprijateljskog upada nema izgleda da se ponovo zauzme stara glavna borbena linija, samo po odobrenju K-de korpusa.*
Ove objekte treba posebno javiti K-di korp.

¹⁰ Nachrichtenführer (Nahrihtenfirer — načelnik veze)

- c) Div. će do 30. 12. 44. dostaviti K-di korp. privremene planove za zaprečavanje za čitavo područje.
- d) Nemački štab za osiguranje železnica Hrvatske sam je odgovoran za rušenje svih železničkih postrojenja i do 30. 12. 44. javiće K-di korp. koliko je potrebno vremena za rušenje pojedinih pruga i najvažnijih uređaja.
- e) Pripreme za zaprečavanje treba sprovesti uz razumljivo formiranje težišta.
- f) Treba računati s tim da će ustaše i domobrani pokušati oružjem da spreče pripreme za zaprečavanje kao i njegovo sprovođenje.

Upirkos tome mora se obezbediti izvođenje.—

9.) *Protivoklopna odbrana:*

Div. će do 30. 12. 44. dostaviti K-di korp. planove protivoklopne odbrane svih rodova vojske, uklj. pasivnu protivoklopnu odbranu. Civilno stanovništvo treba u velikoj meri koristiti za izradu protivoklopnih prepreka i skloništa.

10.) *Potčinjavanje:*

Diviz. su na svojim područjima naredbodavci u taktičkom i teritorijalnom pogledu svim nemačkim i domorodačkim jedinicama. Izuzetak: rezerva GrA (samo po odobrenju) i jedinice za osiguranje železnice (upor. tač. 4 e) i 7 b)).

11.) *Sredstva veze:* žičana i radio prema svim div.

12.) *Korpusno KM.:* Nuštar, kasnije verov. Đakovo.

potp. F e l m i¹⁴

F. d. R.

15

gen. štab. major

¹⁴ Helmut (Helmuth Felmy), general avijacije i'k-t 34. AK.

¹⁵ Nečitak potpis.